

**Scrisoare deschisă
cu privire la situl istoric Roșia Montană**

către Dl. Theodor Paleologu, Ministrul Culturii, Cultelor și Patrimoniului Național și Dl. Emil Boc, Primul Ministru al României

Stimați Domni Miniștri,

Un proiect minier de anvergură excepțională propus la Roșia Montană de o companie privată canadiano-română este încurajat de mai bine de un deceniu de către autoritățile locale. Acest proiect privește exploatarea în carieră deschisă a zăcămintelor de aur și argint. Metoda de extragere a metalelor prețioase ar urma să fie cianurarea. Acest procedeu și impactul său asupra mediului, precum și implicațiile economice și sociale ale investiției au concentrat în general discuțiile privind oportunitatea punerii în practică a proiectului, consecințele demarării investiției fiind apreciate exclusiv în funcție de evaluarea avantajelor sau dezavantajelor pe plan economic.

Stimate domnule Ministru, stimate domnule Prim-ministru, ne permitem să vă informăm că o astfel de abordare – suficientă, eventual, într-un loc în care unica bogăție ar fi zăcămintul de aur – este însă fundamental greșită în cazul Roșiei Montane. La Roșia Montană se află unul dintre cele mai importante locuri istorice ale României, care păstrează vestigii excepționale, urme concret atestate științific ale trecerii prin istorie din Antichitate și până în zilele noastre ale înaintașilor poporului român. Punerea în aplicare la Roșia Montană a proiectului minier sus-amintit implică distrugerea ireversibilă a acestor vestigii excepționale, și prin urmare distrugerea ireversibilă a patrimoniului cultural – arhitectural și arheologic – din această zonă, nemaiaidăugând mutilarea definitivă a patrimoniului natural.

Or, în accepțiunea unei democrații europene moderne, un proiect economic viabil presupune respectul și menținerea integrității patrimoniului cultural, arhitectural și

arheologic, acestea fiind moșteniri intangibile și resurse esențiale pentru o dezvoltare durabilă. De asemenea, orice atingere ireversibilă asupra patrimoniului natural este incompatibilă cu ideea unei dezvoltări durabile.

Menținerea și încurajarea proiectului economic de la Roșia Montană este străină acestor înalte principii democratice europene, iar efectele deplorabile au fost deja multiple:

Sprijinirea proiectului minier de către autoritățile locale s-a concretizat prin blocarea alternativelor de dezvoltare durabilă bazate pe valorificarea resurselor de patrimoniu cultural și natural. Planul urbanistic general al comunei Roșia Montană interzice astăzi orice fel de activitate alta decât cea minieră - *inclusiv locuirea* - pe teritoriul vizat de proiectul minier. Unica soluție oferită locuitorilor a fost și va fi în continuare de a alege între a susține proiectul minier și sărăcirea forțată. Consecința concretă și logică din perspectiva companiei miniere canadiano-române a fost achiziționarea de către aceasta a celei mai mari părți a patrimoniului construit, demolarea a peste 120 de locuințe și abandonarea altor câtorva sute de case pentru a fi împinse forțat spre colaps.

Ca urmare a situației grave în care se află patrimoniul cultural de valoare națională și universală al Roșiei Montane, amenințat de distrugere totală, și având în vedere atribuțiile legale privind protejarea patrimoniului cultural ale Ministerului Culturii, Cultelor și Patrimoniului Național, și respectiv atribuțiile în conducerea politicii guvernului în concordanță cu valorile europene,

vă solicităm:

- inițierea urgentă a unui *program prioritar de salvare a sitului istoric Roșia Montană*, care să conducă la adoptarea unei strategii și a unui plan de acțiune, cu măsuri concrete și termene de aplicare, în favoarea patrimoniului cultural și natural național și a cetățenilor de la Roșia Montană;
- inițierea demersurilor necesare pentru introducerea sitului Roșia Montană în Lista Patrimoniului Mondial;
- inițierea procedurii de clasare a valorilor de patrimoniu, conform cererilor multiple înaintate de Asociația ARA, în 27 septembrie 2007, 9 octombrie 2007 și 29 iulie 2008 către Direcția Județeană de Patrimoniu Alba - cereri care au fost în mod ilegal ignorate - pentru a pune sub protecția legii elemente valoroase ale mediului istoric de la Roșia Montană;

și nu în ultimul rând:

- înștiințarea Procurorului General al României despre distrugerea patrimoniului construit de la Roșia Montană, care astăzi nu este anchetată ci încurajată.

Subliniem în final că solicitările noastre sunt în concordanță cu concluziile *Comisiei prezidențiale pentru patrimoniul construit, siturile istorice și naturale*, enunțate în raportul *Patrimoniul construit și natural al României în pericol. Măsurile prioritare de protecție - O ilustrare a stării de fapt*, lansat de președintele României în 16 septembrie 2008: „*Situația Roșiei Montane exemplifică în cel mai înalt grad posibilitatea de atingere a securității naționale prin distrugerea patrimoniului subteran și suprateran (istoric și natural), în numele unei investiții economice prezentate ca unica variantă pentru o dezvoltare durabilă. Demararea proiectului de exploatare a aurului, deocamdată suspendat, ar atrage după sine: - distrugerea în totalitate a patrimoniului arheologic și istoric, reprezentând argumente fundamentale ale istoriei și identității naționale; - anularea mărturiilor diversității culturale și a dreptului la memorie; - o gravă atingere, pe termen lung, adusă mediului natural, precum și pericolul unei catastrofe ecologice de proporții; - distrugerea coeziunii sociale; - anularea perspectivelor de ecologizare a zonei într-un viitor previzibil și a dezvoltării durabile a acesteia; - distrugerea ireversibilă a unui peisaj cultural de prim ordin pentru România și pentru patrimoniul cultural și natural european.*”

Enumerăm, de asemenea, în anexă câteva dintre cele mai semnificative luări de poziție și solicitări privind cazul Roșia Montană, rămase fără răspuns din partea autorităților române.

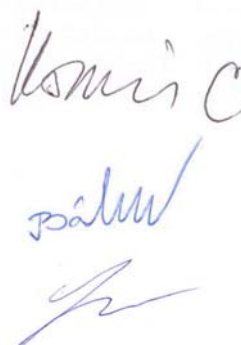
Stimate domnule Ministru, stimate domnule Prim-ministru, în lumina acestor elemente, și sperând că misiunea Dvs. este aceea de a constitui un bastion în fața oricărei tentative de distrugere a patrimoniului românesc și respectiv de a conduce o politică demnă de o civilizație durabilă, vă rugăm să dați curs cererilor noastre și să opriți masacrarea patrimoniului național de la Roșia Montană.

Cu stimă,

dr. Monica Mărgineanu Cârstoiu,
Președinte, Asociația „Arhitectură. Restaurare. Arheologie”

Ștefan Bălici,
Vicepreședinte, Asociația „Arhitectură. Restaurare. Arheologie”

Virgil Apostol,
Secretar, Asociația „Arhitectură. Restaurare. Arheologie”

Anexă:

Reacții și solicitări adresate statului român cu privire la patrimoniul cultural de la Roșia Montană

- **Academia Română**
  - Punctul de vedere al Academiei Române privind proiectul de dezvoltare minieră Roșia Montană (http://www.acad.ro/com2003/pag_com03_0304_0.htm)
  - Declarația Academiei Române privind proiectul de exploatare minieră de la Roșia Montană, 27.02.2006 (http://www.acad.ro/rosia_montana/declaratie060227-RM.doc)

- **ICOMOS** – Consiliul Internațional al Monumentelor și Siturilor (organism consultativ oficial al UNESCO, cu rol activ în Comitetul Patrimoniului Mondial)
  - Rezoluția nr. 20 a celei de-a 13-a Adunări Generale a ICOMOS, întrunită la Madrid, Spania, în decembrie 2002 (http://www.international.icomos.org/madrid2002/eng/resol_eng.htm)
  - Rezoluția celei de-a 14-a Adunări Generale a ICOMOS, întrunită la Cascada Victoria, Zimbabwe în octombrie 2003
  - Rezoluția Conferinței ICOMOS desfășurată la Pécs, Ungaria, între 22 și 27 mai 2004
  - Declarația ICAHM în legătură cu proiectul minier Roșia Montană, adoptată la Lyon, Franța, la Conferința Asociației Arheologice Europene, în 9 septembrie 2004
  - Rezoluția nr.8 a celei de-a 15-a Adunări Generale a ICOMOS, întrunită la Xi'an, China, în octombrie 2005 (<http://www.international.icomos.org/xian2005/resolutions15ga.htm>)
  - Rezoluția nr.4 a celei de-a 16-a Adunări Generale a ICOMOS, întrunită la Québec, Canada, în octombrie 2008 (http://www.international.icomos.org/quebec2008/resolutions/pdf/GA16_Resolutions_final_EN.pdf)

- Scrisoare deschisă adresată Primului Ministru al României – Călin Popescu Tăriceanu de Michael Petzet, Președinte ICOMOS – *Solicitarea demarării procesului de includere în Lista Patrimoniului Mondial a Sitului Roșia Montană* (http://www.simpara.ro/50_Tariceanu_150607.pdf)

- **OAR, UAR, UIA, CEA** (Ordinul Arhitecților din România, Uniunea Arhitecților din România, Uniunea Internațională a Arhitecților, Consiliul European al Arhitecților)
  - Solicitare OAR pentru demararea procesului de includere în Lista Patrimoniului Mondial a Sitului Roșia Montană, București, 22 februarie 2007 (<http://www.simpara.ro/oar22022007.pdf>)
  - Rezoluția comună a OAR, UIA, CEA și Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, București, 28 iunie 2007 – *privind oprirea proiectului minier Roșia Montană, protejarea patrimoniului cultural și demararea procesului de includere în Lista Patrimoniului Mondial a sitului Roșia Montană* (http://www.oar.org.ro/upload/2007/Rezolutie_Rosia_Montana_rom.pdf)
  - Rezoluția celui de-al 23-lea Congres Mondial al UIA, Torino, Italia, iulie 2008 – *privind salvarea patrimoniului cultural de la Roșia Montană și înscrierea în Patrimoniul Mondial a sitului* (http://www.oar.org.ro/upload/2008/Rezolutia_UIA_privind_Rosia_Montana_2008.pdf)

- **ARA** (Asociația „Arhitectură. Restaurare. Arheologie”)
  - Cereri de clasare pentru 50 de construcții istorice valoroase adresate de ARA Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Alba (DJCCPCN Alba), 27 septembrie și 9 octombrie 2007 – neluate în considerare, în disprețul legii (http://www.simpara.ro/mip_rm4/comunicat_presa.pdf)
  - Cerere de clasare a sitului minier aurifer Roșia Montană, adresată DJCCPCNAlba, în 29 iulie 2008, nepusă în aplicare (http://www.simpara.ro/0801_clasare%20industriale_carnic%20.pdf)